

PROSINEC v zahradě

V tomto období jsou již všechny opadavé rostliny bez listů a samotnou kompozici zahrady nám vytváří z většiny jehličtiny a stálezelené rostliny. Pokud ale budeme na zahradě hledat něco zajímavého, stačí se zaměřit na rostliny se zajímavým zbarvením větví (*Cornus alba* – svidla s červenými větvemi), pokroucenými větvemi (*Corylus avellana* 'Contorta' – kroucená líska), barevnými plody (*Pyracantha coccinea* – hlohyně), nebo nám zajímavý efekt zajistí suché nadzemní části travin.

Vhodné termíny pro podzimní výsadbu ovocných dřevin

Podzimní období je nejvhodnější termín pro výsadbu většiny ovocných dřevin. Začátek prodeje a vysazování těchto rostlin je už po mnoho let neměnný a začíná cca 10. - 20. října daného roku. Důvodů je několik. Jedním z nich je fakt, že rostliny během podzimu stahují živiny z listů a ukládají je do kořenů. Po stažení všech potřebných látek a nástupu chladného počasí listy opadávají. Pokud ovšem pěstitel

chce stromky prodávat dříve (cca před 15. říjnem), musí rostliny brzo ručně odlistit a tak nedojde k transportu všech potřebných látek. Tyto látky mohou rostlině chybět následující rok, kdy se musí vypořádat s přesazením a novými podmínkami na stanovišti. Důvodem pro podzimní výsadbu je také vhodnější počasí pro zakořeňování (chladno, vlhko).

Dalším důvodem prodeje po 15. říjnu je fakt, že Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský (ÚKZÚZ), povolující prodej daných ovocných stromků, dohlíží i na splnění termínů expedice. Při nedodržení uděluje pokuty.

Z hlediska ukončení podzimní výsadby stromků je situace výrazně jednodušší. Výsadbu je možné provádět v podstatě až do zámrazu, tj. do té doby, dokud je možné vykopat jámu pro rostlinu.

Zazimování jezírka

Koncem listopadu je nejvyšší čas připravit domácí jezírko a jeho osazenstvo na nadcházející zimní období.

V zimě se na hladině jezírka vytváří při mrazových dnech ledová vrstva, která se silícími mrazy nabírá na tloušťce. Ledová vrstva na hladině působí jako dokonalá poklička, která zamezuje kontaktu mezi vodou a vzduchem. Prvním problémem omezené výměny plynů je klesání obsahu kyslíku ve vodě. Díky nedostatku kyslíku mohou mít problémy ryby, které přezimují ve vodě jezírka. Druhým problémem, který je důležitější, je nemožnost odvětrání kalových plynů, které v nádrži vznikají rozkladem zbytků rostlin a výkalů. Díky zvyšování obsahu metanu a čpavku dochází k vytěšňování kyslíku a stoupání obsahu těchto jedů ve vodním prostředí. Udržováním rovnovážného stavu mezi obsahem těchto plynů a obsahem kyslíku ve vodě dosáhneme jednak zdravého růstu a vývoje ryb, a současně přispějeme k udržení zdravé mikroflory ve vodě jezírka, a tím zajistíme zdravý růst rostlin v jezírku.

Pro zdárné zvládnutí ledového příkrovu je možné použít různá opatření. První možností, která je ovšem nejméně vhodná, je narušování ledové vrstvy mechanicky. Nejčastěji se pro rozrušení používají ostré předměty jako

je třeba sekyra. Nevýhodou této metody je způsobování otřesů, které se šíří vodním prostředím a rybám způsobují intenzivní stres. Tento stresový faktor může vyústit až v úmrtí jedinců. Dalším negativem je možnost poškození samotné konstrukce jezírka prosknutím folie.

Další možností je použití topného tělesa, které je vyrobené z nerezové a snáší venkovní použití. V žádném případě se nesmějí do venkovních jezírek použít akvarijní topítka, která jsou skleněná. Nevýhodou této metody jsou velké provozní náklady, které díky příkonu minimálně 150W cenově převyšují ostatní metody.

Třetí možností je instalace vzduchování. Sestava se skládá z kompresorky, hadičky vedoucí pod hladinu vody a vzduchovacího kamene. Díky neustálému proudu vody a bublin nedochází na hladině v určitém prostoru k tvorbě ledu. Nevýhodou této varianty je možnost sevření hadičky ledem nebo při silném mrazu zamrznutí ledu na hladině, což má za následek nefunkčnost a poškození kompresorky. Další nevýhodou je pumpování chladného vzduchu do vody a následné ochlazování vody v jezírku.

Poslední, asi nejlepší možností, je využití čerpadla, které je vytvořeno speciálně pro rozmrazování ledu na jezírku. Systém se skládá z pomaloběžného čerpadla, hadičky a polystyrenového plováku. Čerpadlo čerpá vodu z hloubky cca 60 cm, kde je teplejší, do plováku, který je na hladině. Díky tomuto principu nedochází k ochlazování vody jako u kompresoru, navíc má čerpadlo nízký příkon (cca 5W) na rozdíl od topítka.

Se zazimováním jezírka je třeba zazimovat veškeré příslušenství a rostliny a jezírko je třeba vyčistit. Z hlediska příslušenství zazimujeme vše, co není třeba pro přečkání zimy. Do mrazuprostých prostor ukládáme a před tím důkladně očistíme čerpadla, UV lampy, filtry a další.

Mnohé rostliny není třeba v našich podmínkách zazimovávat, ale je možné zakoupit i rostliny, které je třeba před účinky mrazů chránit. Tyto rostliny před příchodem mrazů vyjmeme z jezírka, odstraníme většinu nadzemní části, dáme do nádoby s trochou vody a umístíme do místnosti, kde bude teplota těsně nad nulou. Dostatek světla není podmínkou. Podobně postupujeme i při zazimování lekninů. Zazimováme je jako vymrzající odrůdy lekninů, tak i lekniny z jezírka s malou hloubkou. Vymrzající lekniny umístíme do nádoby s vodou a tu dáme do prostoru, kde bude teplota těsně nad nulou. Mrazuodolné lekniny z malých hloubek umístíme například do sudu s vodou a ten dáme na místo, které není přímo vystavené silným mrazům.

Před zimou je také vhodné z jezírka odstranit všechny biologické materiály, který do jezírka nepatří. Odstraníme řasy, spadlé listy a pokud chceme být důslední, tak odsajeme většinu kalu, který se na dně jezírka během roku vytvořil.

Pravidelná péče o zahradní jezírko se nám vrátí v podobě zdravých ryb a rostlin.

Vánoční stromek na několik let

Dle představ většiny lidí je nejdůležitější součástí Vánoc vánoční stromek. Klasickou a tradiční variantou je stromek řezaný. V případě řezaných stromků už v současné době není nutné mít obavy z drancování lesů, protože naprostá většina stromků je pěstována pouze za účelem uříznutí před vánočními svátky. Pokud ale přece jen máte výčitky a chcete stromek na více let a nebo pro následné nasazení do zahrady, zajděte do Vašeho zahradního centra a zakupte si stromek kontejnerovaný. Při vhodné péči Vám stromek vydrží po více let.

V současné době je v zahradních centrech k dispozici mnoho druhů kontejnerovaných stromků. Nejčastěji požadovaným stromkem v našich končinách je smrk pichlavý (*Picea pungens*). U tohoto smrku lze nerazit na mnoho odstínů jehlic, začínající zelenou a končící stříbrnou. Dalším vhodným smrkem pro toto využití je smrk pančičův (*Picea omorika*), jehož výhodou oproti smrku pichlavému je menší šířka, díky čemuž je vhodnější do menších bytů a následně při výsadbě do menších zahrad. Z jedlí je možné využít jedli kavkazskou (*Abies nordmanniana*) a jedli korejskou (*Abies koreana*). Všechny tyto rostliny jsou k dispozici nejčastěji ve velikosti kolem 100cm, což je asi nejvhodnější velikost. Při této velikosti jsou už tyto taxony rostlin dostatečně pravidelné. Ostatní rostliny včetně borovic jsou v této velikosti dosti nepravidelné.

A nyní přichází na řadu nekomplikovanější součást péče. Pokud chcete využít kontejnerovaný strom, musíte se smířit s minimálním pobytem stromku v teplém prostředí pokoje. Pokud chceme mít stromek doma více než týden a máme v bytě standardní pokojovou teplotu, zvolíme raději stromek řezaný.

Problémem pobytu stromku v teplém prostředí je pravděpodobnost započetí růstu, narašení pupenů a při následném transportu ven do zimy zmrazení a rozpraskání pletiv dřeviny. Doporučujeme následující postup. Při transportu stromku z chladna do tepla není problém stromek najednou přenést. Poškození stromku nehrozí. Následný pobyt v teplém prostředí omezte na minimum

(max. 7 dnů). Pokud přece jen stromek necháme v teplém prostředí delší dobu (7 dní a více), je vhodné ho před vynesením ven na určitou dobu přenést do prostoru s teplotou okolo 5 °C. Tam se stromek připraví na následný transport do mrazivého počasí (aklimatizuje se). S přenesením do venkovního prostředí počkáme na venkovní teploty okolo nuly. Venku je nejvhodnější stromek umístit na stinné místo. Pokud stromek ponecháme po delší dobu v místnosti s teplotou okolo 5 °C, je nutné pamatovat na občasnou zálivku. Zálivku ovšem neprovádíme během pobytu v pokojové teplotě, protože bychom stromek více podporovali v započetí růstu.

Na jaře máme v podstatě dvě možnosti, jak se stromkem naložit. První a vhodnější možností je výsadba stromku. Výsadbu provedeme co nejdříve na jaře, během suchého období zhruba jednou za týden pořádně prolijeme cca 10 litry vody a jednou za dva dny zvlhčíme jehličí. Rostlina má totiž zredukované množství kořenů (cca 20%) a nezredukovanou nadzemní část. Proto v prvním roce nejvíce vody přijímá jehličím. Přihnojení necháme až na další rok, abychom rostlinu zbytečně nehnali do růstu a v klidu mohla zakořenit.

Druhou variantou je ponechání stromku v kontejneru a využití v dalším roce. V tomto případě umístěte stromek na stinné místo, nezapomínejte na pravidelnou zálivku, nutností je i slabé přihnojení. V následujícím roce bude nutné stromek přesadit do většího kontejneru.

Ochrana rostlin před vlivy zimního období

S pomalu nastupující zimou a všemi jejími klady i záporů (silné mrazy, sněhová příkrývka...) je vhodné zahradu na toto období dobře připravit.

Prvotní příprava na období vegetačního klidu je zlepšení růstových podmínek před příchodem nepříznivého počasí a tím zvýšení šance na bezproblémové přezimování. Mezi tato opatření patří například zálivka jehličnatých a stálezelených rostlin. Zálivkou zajistíme rostlinám dostatečnou vodní zásobu na období, kdy nebudou moci vodu přijímat listy či kořeny. Obzvláště důležité je to u listnatých neopadavých rostlin (např. Rhododendron - pěnišník, Prunus laurocerasus - bobkovišník a další), na které v zimním období svítí slunce. Slunce rozežře listovou plochu a z listů se začne odpařovat voda. Díky odparu vody a nemožnosti vodu přijímat dochází k usychání rostliny. Mnoho lidí se poté mylně domnívá, že rostlina během zimního období zmrzla, ale pravdou je, že uschla. Toto opatření není nutné provádět u rostlin, které jsou správně vysazeny a během zimního období jsou ve stínu nebo maximálně v polostínu.

Další možností přípravy je ochrana rostlin před deformujícími účinky sněhové příkrývky. Tato pracovní operace je obzvláště důležitá u rostlin, které nejsou v našich podmínkách domácí a tudíž jejich habitu neodpovídá našim klimatickým podmínkám. Jako příklad lze uvést rostliny sloupovitého tvaru, které při vyšší vrstvě sněhové pokrývky silně trpí rozklesáváním koruny. Podobný případ může nastat i u travin, ale u nich nejsou následky nevratné. K občasným deformacím dochází i u kompaktních tvarů rostlin, které jsou

naroubovány na kmínek. Tady hrozí zlomení kmínku. Jako preventivní opatření lze v těchto případech navrhnout svazování koruny sloupovitých rostlin a případně umístění opory kmínku u rostlin s kmínkem. Během zimního období je vhodné pravidelně odstraňovat sněh z rostlin, aby při tání a těžkosti sněhu nedocházelo k nadměrnému zatěžování rostlin.

Pyracantha coccinea - hlohyně šarlatová - plody

Důležitou částí přípravy na zimní období je ochrana specifických rostlin před faktory, které v jejich domovině nejsou. V tomto případě se nejedná o nízké teploty, ale o zimní ochranu před nadměrnou vlhkostí u traviny Cortaderia selloana. Pampová tráva trpí nadměrnou vlhkostí během zimního období a dochází k vyhnívání trsů. Tomuto lze zabránit mnoha způsoby, ale jen některé jsou vhodné. Mnoho lidí praktikuje zabalení celé rostliny do igelitu a tím zabránění vstupu vlhkosti ke kořenům trávy. Ale právě úplně zabránění vstupu a výstupu vlhkosti není dobré. Ideální zazimování je o trochu složitější. Nadzemní část rostliny se zmenší na polovinu přehnutím a svázáním. Následně ji zakryjeme prodyšnou světlou textilií. Celý tento snop a jeho bezprostřední okolí je nutné zakrýt tak, aby vzduch mohl bezproblémově proudit okolo rostliny. Nedochází k zahňování, a přitom okoli rostliny nevlhne od spadlých srážek a sněhu. Pouze takto lze téměř sto procentně zajistit každoroční přezimování této krásné traviny. Vynaloženou práci se zazimováním vám vrátí následný rok při plném květu.